

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

NOFEMERE 2009

MEPUTSO: 100

NAKO: 2½ diiri

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 6.

DITAELO

1. Lephephe le, le arotšwe ka dikarolo tše THARO, e lego ya A, B le C.
KAROLO YA A: Ditaodišo (50)
KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano tše telele (30)
KAROLO YA C: Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana (20)
2. Araba potšišo e TEE karolong ye nngwe le ye nngwe.
3. Šomiša polelo yeo o lekwago ka yona.
4. Thoma karolo ye nngwe le ye nngwe letlakaleng le lefsa.
5. Beakanya (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o badišiše le go dira palobohlatse. Peakanyo ya gago e tšwelele pele ga taodišo ya gago.
6. Peakanyo e bonagale gabotse. E laetše ka go thala mothalo wa go putla.
7. Šomiša metsotso ye e ka bago 80 go KAROLO YA A, ye 40 go KAROLO YA B, le ye 30 KAROLONG YA C.
8. Dikarabo di nomorwe go ya le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona.
9. Efa karolo ye nngwe le ye nngwe hlogo ya maleba.
10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO

POTŠIŠO 1

Kgetha E TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu ao e ka bago a 250 go iša go a 300.

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go **rulaganya** le **palobohlatse**.

1.1 Lekodišiša seswantšho se gomme o ntšhe sa mafahleng a gago.

[50]

GOBA

1.2 Bolwetši bjo, bo tšere seo mahlo a ka a bego a se rata.

[50]

GOBA

1.3 Setšhaba se nyaka baetapele e sego baetakapele.

[50]

GOBA

1.4 Ke nako ... Tia di lle. [50]

GOBA

1.5 Lenaneo la thelebišene leo ke le ratago. [50]

GOBA

1.6 Lebelo le a bolaya, fihla o sa phela! Etšwa tema. [50]

GOBA

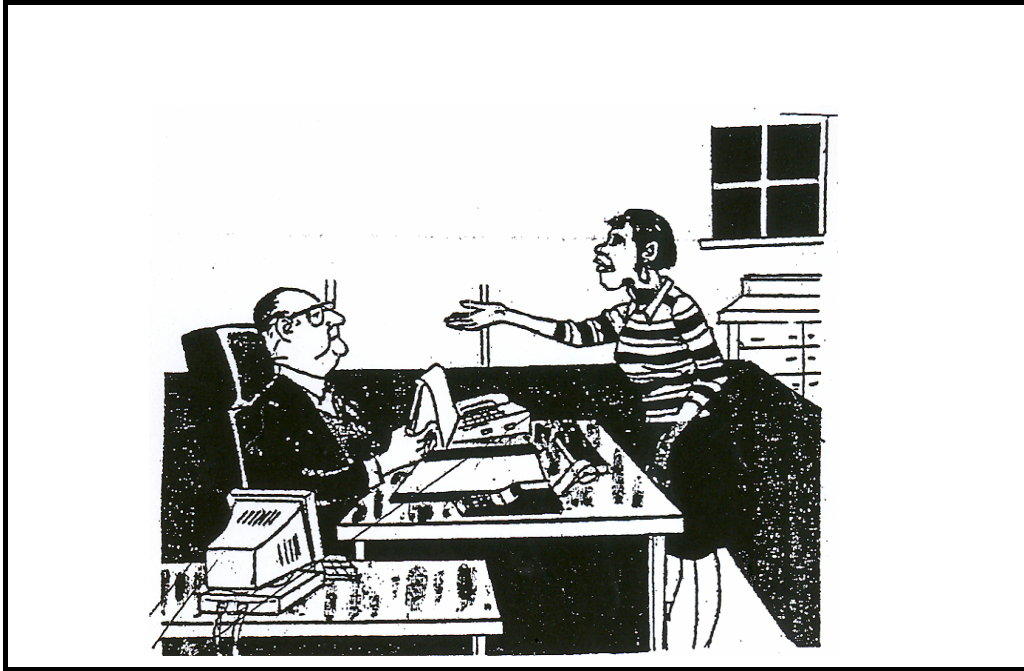
1.7 Lebelela seswantšho se se latelago gomme o tšweletše dikgopolo tša gago mabapi le sona.

[50]

GOBA

1.8 Lekola seswantšho se, o ngwale taodišo ka sona.

[50]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO 2**

Araba potšišo E TEE go tše nne tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 120 go iša go a 150 (diteng fela).

- 2.1 Mogwera wa gago o iphile diokobatši, mo ngwalele **lengwalo** o mo eletše ka ga kotsi yeo a bapalago ka yona. [30]

GOBA

- 2.2 Thala **proutšhara** yeo o kwalakwatšago pontšho ya dithuto yeo e lebantšhitšego baithuti ba mphato wa marematlou. Goketša bontši bja baithuti bao ba ratago go ingwadiša diyunibesithing ngwageng wo o tlogo. [30]

GOBA

- 2.3 Ngwalela kuranta ya geno **athikele** yeo o anegago ka moo dikgaruru di thomilego ka gona sekolong sa geno. [30]

GOBA

- 2.4 Go bile le bohodu bja dikhomphutha sekolong sa geno. Wena bjalo ka leloko la mokgatlo wa baithuti, ngwala **pego** ye e tla išwago maphodiseng gore ba kgone go dira dinyakišišo. [30]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO/TŠEBIŠO/MELAETŠA**POTŠIŠO 3**

Araba potšišo E TEE go tše tharo tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 80 go iša go a 100.

- 3.1 Batswadi ba gago ba tla be ba sepetše matšatši ka moka a mafelelo a beke. O tla be o šetše o le tee. Ngwala dintlha tše šupa tša **ditaelo** tše o ba go tlogetšego le tšona. [20]

GOBA

- 3.2 Kgaetšedi ya gago e sa tšo humana lesea. Ke setlogolo sa mathomo ka lapeng. Thala **poskarata** ya ditebogišo. [20]

GOBA

- 3.3 Ngwala ka gare ga **pukutšatši** ditiragalo tše šupa tše o ratago go di phethagatša pele la ka moswana le hlaba. [20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20

PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100